

Motion till riksdagen

1988/89:Jo248

av Per Stenmarck och Rune Rydén (båda m)

Jordbruket i Skåne

Det svenska jordbruket hör till de bästa i världen. Knappt 4 % av de yrkesverksamma svarar för vårt lands primärproduktion av livsmedel. Produktionen är större än vad som kan avsättas inom landet. På grund av läget på världsmarknaden trycker överskottssituationen ner lönsamheten inom jordbruket.

För oss i moderata samlingspartiet är det angeläget att jordbrukets situation snarast kan förbättras så att näringen kan återfå sin framtidstro. Inte minst i Malmöhus län har jordbruket och livsmedelsindustrin en stor betydelse. Ca 20 % av landets livsmedelsindustri återfinns i länet.

Hela livsmedelspolitiken är för närvarande under omprövning. Den av regeringen tillsatta parlamentariska arbetsgruppen har som sin huvudsakliga uppgift att utforma förslag till en ny livsmedelspolitik fr.o.m. 1990.

Inför den omställning som nu är nödvändig inom jordbruket, främst vad gäller åkerarealens användning, är det angeläget att näringens eget förändringsarbete underlättas och stöds.

Under många år har speciella trädes- och omställningsprogram stötts för att minska spannmålsöverskottet. Det är viktigt att snabbt få fram nya grödor men även skogsplantering på åkermark bör kunna ske.

Inom Malmöhus läns hushållningssällskap pågår fler intressanta projekt som kan få betydelse för framtiden. Vi vill här nämna några.

1. Agro-Fiberprojektet

Efter den förstudie som gjordes under 1986/87 om möjligheterna att utnyttja *olika jordbruksgrödor som fiberråvara till massaindustrin* kunde projekt Agro-Fiber på allvar starta den 1 juli 1987. Under året har den första mera omfattande delrapporten med ett stort antal bilagor inlämnats till de i projektet ingående intressenterna och olika finansierare. Projektet finansieras genom anslag från LRF:s forskningsstiftelse, SJFR, Vattenfall, Sydkraft, Skånska Lantmännen och Södra Skogsägarna. Budgeten för 1987/88 uppgick till 7,3 milj. kr. Detta projekt bedrivs som ett lagarbete med Hushållningssällskapet som ansvarigt administrativt organ.

2. Lövskog på åkermark

Jordbruket har ett mycket stort behov av att finna nya produktionsinriktningar inom växtodlingsområdet. Arbetet omfattar att finna *nya användningsområden* för traditionella grödor. Verksamheten är också inriktad mot att finna

"nya" grödor. Under senare tid har intresset för skogsproduktion ökat. Detta alternativ kan vara en nödvändig och lämplig inriktning när det gäller att utveckla nya odlingsinriktningar för slättbygden. Odling av lövskog är intressant då odlingen kan leda till ett betydande arealutnyttjande.

Hybridasp är av speciellt intresse. Hybridasp kan odlas intensivt och producerad ved utgör en eftertraktad industriråvara för framställning av kemimekanisk massa. Denna marknad bedöms öka kraftigt. Odling av hybridasp är intressant, då det finns förutsättningar för att uppnå hög produktion av vedråvara. Enligt genomförda försök kan tillväxten bli mycket hög i förhållande till det traditionella skogsbruket.

Anlagda odlingsförsök med hybridasp visar på mycket hög tillväxt. Fyra år efter planteringen finns det kloner med höjden 7,5–8 meter. Det planerade projektet skall visa på förutsättningarna för odling av hybridasp i förhållande till nuvarande odlingsinriktning och vilken konkurrenskraft asped har vid jämförelse med andra träslag. Studien skall visa på möjligheten att odla hybridasp i olika jordbruksområden. Det är viktigt att visa på förutsättningarna för odling av hybridasp i de utpräglade jordbruksområdena resp. skogs- och mellanbygder.

Odlingsförsök. Under våren 1985 etablerades ett orienterande försök med hybridasp i nära samarbete med Institutet för skogsförbättringar (Ekebo) på M-sällskapets försöksgård Bulstofta. Tillväxten har varit hög och intresset för lövskogsbruk på åkermark har ökat. Detta har resulterat i att Hushållningssällskapet i samarbete med ett flertal organisationer startat "fältförsök" med olika lövträd. Arbetet skall ge praktisk kunskap beräffande etablering och odlingsteknik vid odling av asp, björk, al och poppel på åkermark.

3. Energiskog

Under slutet av 1970-talet startades försök med odling av energiskog. Energipriserna var höga och det bedömdes att energiskog, halm, skogsbränsle och torv skulle kunna utgöra värdefulla fasta bränslen. Energiskogen har fördelar, då producerad ved liknar de bränslen som under lång tid tagits fram i det traditionella skogsbruket. Energiskog utgör ett intressant och genomförbart energialternativ.

Nämnden för energiproduktionsforskning och senare statens energiverk initierar och stöder olika projekt med praktisk energiskogsodling. Domänverket och Södra Skogsägarna genomför projekt på torvmark och på sämre jordbruksmark i olika delar av Småland.

På M-sällskapets försöksgård Borgeby utlades 1980 ett orienterande försök där energiskog på åkermark jämfördes med ett stort antal andra tänkbara energigrödor. Detta försök ledde i sin tur till att ytterligare tre sådana försök anlades, nämligen på M-sällskapets försöksgård Bulstofta, i Hallands län och i Östergötlands län. Projektet som pågått i sex år har finansierats med medel från statens energiverk.

"Energiskog Syd"

I flera fall erhöles bra resultat när energiskogen etablerades på jordbruksmark. De positiva resultaten i kombination med att statens energiverk vill

pröva energiskogsodling i praktisk skala medförde att "Energiskog Syd" startade under hösten-vintern 1985/86. Detta projekt har Malmöhus läns hushållningssällskap ansvaret för. Projektet utgör en del i ett större projekt där målsättningen är att etablera energiskog på totalt 500 ha. Arealen är fördelad mellan projekten "Syd", "Ost" och "Mälardal". I projekt "Energiskog Syd" var målsättningen att etablera 200 ha energiskog på åkermark i Skåne och södra Halland. Enligt uppgjord plan skulle 65 ha planteras årligen under åren 1986 till 1988. Under de två första åren planterades energiskog på tilltänkt areal. Under innevarande år har endast 25 ha planterats. Detta beror på svårigheter att få intresserade försöksvärdar. Låga energipriser i kombination med introduktionen av naturgas har lett till ett minskat intresse för energiskog i fattande energiskogsprojekt som LRF/SLR genomför i bl.a. Örebro län.

Utöver dessa projekt kan nämnas det arbete som pågår under olika nischgrödor och utvecklingen av kontraktsodlingar.

Under en övergångsperiod på ca 10 år bör staten stödja olika projekt som kan medverka till att överskottsarealen får en vettig användning. Vi har här pekat på några områden. Resurserna inom jordbruket bör inte betraktas som ett problem utan som en möjlighet till utveckling. Genom att stödja forsknings- och försöksverksamhet samt rådgivning kan staten bidra till utvecklingen av nya grödor och en rationell användning av överskottsarealen.

Skogsplantering på åkermark är enligt vår uppfattning ett realistiskt alternativ i Skåne. Naturligtvis bör detta ske på sämre jordbruksmark och i första hand med lövträd. I ett län med ringa tillgång på allemansrättslig mark skulle en ökad skogsplantering vara positivt. Även ur naturvårdssynpunkt skulle större och mindre skogsplanteringar ha en välgörande inverkan på miljön och djurlivet. Någon form av stöd till skogsplantering i likhet med vad som utgått enligt "Omställning 90" bör även fortsättningsvis utgå.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående stöd till forskning och utveckling av alternativa jordbruksgrödor som kan användas som råvaror i industriell produktion,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående stöd till skogsplantering på åkermark.

Stockholm den 24 januari 1989

Per Stenmarck (m)

Rune Rydén (m)

